

UNELE PRECIZĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU CARACTERUL LIMBII SLAVONE DIN LITUANIA

A. VRACIU

I.

În lucrările consacrate problemelor generale sau speciale legate de variantele (izvoadele, redacțiile) slavonei ar trebui să-și găsească mai mult loc (pînă în prezent a fost aproape ignorată ori neglijată) studierea tipului de limbă scrisă și literară folosit în Lituania în Evul Mediu. Căci, întocmai ca la noi¹ și parțial la albanezi și maghiari², în Lituania limba slavonă a fost utilizată — mai multe secole — ca limbă ecleziastică, literară și administrativă (limba oficială a statului). Slaviștii noștri, istoricii, editorii de documente slavo-române au amintit de slavona lituaniană, dar n-au stăruit în mod special asupra ei³.

S-ar părea că problema abordată aici nu are nici o legătură sau nu are o legătură directă cu istoria culturii noastre. În realitate, cum se va vedea în continuare, legături există și încă foarte puternice.

Se spune, în genere, că slavona din Țările Române (numită și slavonă românească) este o redacție cu trei subtipuri: *moldovean*, *muntean* și *transilvănean*.

1. *Subtipul moldovean* avea la bază limba mediobulgară, peste care s-au suprapus influențe românești, rusești, polone (în primul rînd, lexicale) și multe influențe ucrainene.

¹ În *Însemnătatea studiilor slave pentru români*, București, 1894, p. 14, Ioan Bogdan scria: „noi, abstracție făcînd de litvani, sîntem singurul popor neslav din Europa care am suferit o înrîurire directă și statornică din partea slavilor, împrumutînd și păstrînd, mai multe secole, limba, literatura și cultura lor”. Și în alte lucrări eminentul nostru slavist compară situația slavonei din Țările Române cu cea a slavonei din Lituania. Vezi, de pildă, *Cinci documente istorice slavo-române din Arhiva Curții imperiale de la Viena*, în vol. Ioan Bogdan, *Scrieri alese* (cu o prefață de Emil Petrovici), ediție îngrijită, studiu introductiv și note de G. Mihăilă, București, 1968, p. 539, și, mai ales, *Despre limba celor mai vechi documente moldovenesti (Über die Sprache der ältesten moldauischen Urkunden)*, ibidem, p. 568—574. Relevînd asemănările și analogiile, Ioan Bogdan se referă aici și la particularitățile lingvistice specifice limbii oficiale din cancelaria moldovenească.

² Vezi Mihai Mitu, *Termeni de origine polonă în documentele slavo-moldovenesti. I. 1388—1517*, „Romanoslavica”, VIII, 1963, p. 155, nota 2.

³ Id., ibidem, p. 155, 158—159.